

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะติดเชื้อของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลของรัฐ ในจังหวัดพะเยา โดยการศึกษาวิจัยในเชิงปริมาณ (Quantitative study) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจในเรื่องขยะติดเชื้อ ปัญหาอุปสรรคในการจัดการขยะติดเชื้อ และพฤติกรรมในการจัดการขยะติดเชื้อของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลรัฐในจังหวัดพะเยา ผู้ศึกษาได้กำหนดแนวทางการดำเนินการศึกษา โดยมีรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ วิธีการรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำการศึกษาเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลของรัฐในจังหวัดพะเยา 4 แห่ง ประกอบด้วย โรงพยาบาลพะเยา โรงพยาบาลดอกคำใต้ โรงพยาบาลแม่ใจ และโรงพยาบาลขุนเขื่อนธรรมิกราช มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลทั้ง 4 แห่ง จำนวนทั้งหมด 1,064 คน ประกอบด้วย

แพทย์	40	คน
พยาบาล	439	คน
เภสัชกร	14	คน
เจ้าหน้าที่อื่น ๆ	571	คน

การสุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตาราง YAMANE ในระดับความเชื่อมั่น 95 % ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนในประมาณค่าสัดส่วนเกิดขึ้นได้ในระดับ 5 % ซึ่งจะได้กลุ่มตัวอย่าง 316 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากบุคลากรในโรงพยาบาลมีความแตกต่างกันในสาขาอาชีพอย่างเห็นได้ชัดเจน จึงต้องใช้วิธี Stratified Random Sampling กลุ่มตัวอย่างที่ได้จะเป็นตัวแทนของทุกสาขาอาชีพ โดยนำจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสาขาอาชีพมาคำนวณสัดส่วน ดังนี้ แพทย์ : พยาบาล : เภสัชกร : เจ้าหน้าที่อื่น ๆ เป็น 3 : 31 : 1 : 40 รวมสัดส่วนทั้งหมดเท่ากับ 75 จากนั้นคำนวณกลุ่ม

ตัวอย่างในแต่ละสาขาอาชีพตามสัดส่วนที่ได้โดยวิธี Probability proportionate to size sampling ได้จำนวนตัวอย่างในแต่ละสาขาอาชีพ ดังนี้

แพทย์	12	คน
พยาบาล	130	คน
เภสัชกร	4	คน
เจ้าหน้าที่อื่นๆ	170	คน
รวม	316	คน

เมื่อทำการสุ่มตัวอย่างได้จำนวนตำแหน่งของตัวแทนการศึกษาแต่ละโรงพยาบาลแล้ว ผู้ศึกษาได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากกลุ่มตัวอย่างของโรงพยาบาลรัฐในจังหวัดพะเยาทั้งหมด 4 แห่ง โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ จับสลาก สำหรับวิธีการทำ คือ เขียนชื่อกลุ่มตัวอย่างทุกคนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลรัฐทั้ง 4 แห่ง ในจังหวัดพะเยาโดยแบ่งเป็น กลุ่มตัวอย่าง แพทย์ พยาบาล เภสัชกร และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ และนำมาจับสลาก โดยได้กลุ่มตัวอย่างจากโรงพยาบาลรัฐแต่ละแห่งตามระดับตำแหน่ง รวมกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมดที่ต้องการศึกษา จำนวน 316 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากเอกสารงานวิจัยเกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็นส่วนต่าง ๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะติดเชื้อของเจ้าหน้าที่เป็นการประเมินความรู้เกี่ยวกับขยะติดเชื้อ ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของขยะติดเชื้อต่อสิ่งแวดล้อมและความรู้เกี่ยวกับการจัดการ ขยะติดเชื้อจำนวน 41 ข้อ เป็นลักษณะคำถามให้ทำเครื่องหมาย ถูก ผิด ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน คะแนนความรู้ที่ได้จากประชากร จะประเมินความรู้โดยอิงเกณฑ์ตามระดับคะแนนซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

ระดับคะแนนที่มากกว่าร้อยละ 80 คือ 33 – 41 คะแนน ถือว่ามีความรู้ในระดับสูง

ระดับคะแนนระหว่างร้อยละ 50 ถึง ร้อยละ 79 คือ 22 -32 ถือว่ามีความรู้ในระดับ

ปานกลาง

ระดับคะแนนน้อยกว่าร้อยละ 50 คือ 0 – 21 คะแนน ถือว่ามีความรู้ในระดับต่ำ

(สมหวัง พิษิตยานุวัฒน์ และ อุษาวดี จันทรสนธิ, 2537 : 40)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการจัดการขยะติดเชื้อ โดยกำหนดคำถามเป็นแบบเลือกตอบ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ คะแนนเต็ม 5 คะแนน ดังนั้นคะแนนปัญหาอุปสรรคที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมีค่าสูงสุดเท่ากับ 5 คะแนน ต่ำสุดเท่ากับ 0 คะแนน คะแนนปัญหาอุปสรรคที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างจะประเมินโดยอิงเกณฑ์ตามระดับคะแนน ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ

ระดับคะแนนมากกว่าร้อยละ 80 คือ 4 – 5 คะแนน ถือว่ามีปัญหาอุปสรรคในการจัดการขยะติดเชื้อในระดับสูง

ระดับคะแนนระหว่างร้อยละ 50 ถึง 79 คือ 2 – 3 คะแนน ถือว่ามีปัญหาอุปสรรคในการจัดการขยะติดเชื้อในระดับปานกลาง

ระดับคะแนนน้อยกว่าร้อยละ 50 คือ 0 – 1 คะแนน ถือว่ามีปัญหาอุปสรรคในการจัดการขยะติดเชื้อในระดับต่ำ

(สมหวัง พิชิตยานุวัฒน์ และ อุษาวดี จันทรสุนธิ, 2537 : 48)

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมในการจัดการขยะติดเชื้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมซึ่งให้ผู้ตอบ ตอบสภาพตามความเป็นจริงตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ คือ

คำถามเชิงบวก	ปฏิบัติทุกครั้งหมายถึง มีระดับคะแนน	5	คะแนน
	ปฏิบัติบ่อยครั้งหมายถึง มีระดับคะแนน	4	คะแนน
	ปฏิบัติเป็นบางครั้งหมายถึง มีระดับคะแนน	3	คะแนน
	ปฏิบัตินาน ๆ ครั้งหมายถึง มีระดับคะแนน	2	คะแนน
	ไม่เคยปฏิบัติหมายถึง มีระดับคะแนน	1	คะแนน
คำถามเชิงลบ	ไม่เคยปฏิบัติหมายถึง มีระดับคะแนน	5	คะแนน
	ปฏิบัตินาน ๆ ครั้งหมายถึง มีระดับคะแนน	4	คะแนน
	ปฏิบัติบางครั้งหมายถึง มีระดับคะแนน	3	คะแนน
	ปฏิบัติบ่อยครั้งหมายถึง มีระดับคะแนน	2	คะแนน
	ปฏิบัติทุกครั้งหมายถึง มีระดับคะแนน	1	คะแนน

ดังนั้นคะแนนพฤติกรรมในการจัดการขยะติดเชื้อของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลรัฐ มีค่าสูงสุด 85 คะแนน และค่าต่ำสุดเท่ากับ 17 คะแนน คะแนนพฤติกรรมในการจัดการขยะติดเชื้อที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างจะประเมินพฤติกรรมในการจัดการขยะติดเชื้อของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลรัฐ โดยอิงเกณฑ์ตามระดับคะแนน ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ

ระดับคะแนนมากกว่าร้อยละ 80 คือ 68 – 85 คะแนน ถือว่ามีพฤติกรรมในการจัดการขยะติดเชื้อระดับสูง

ระดับคะแนนระหว่างร้อยละ 50 ถึง 79 คือ 44 – 67 คะแนน ถือว่ามีพฤติกรรมในการจัดการขยะติดเชื้อในระดับปานกลาง

ระดับคะแนนน้อยกว่าร้อยละ 50 คือ 17 – 43 คะแนน ถือว่ามีพฤติกรรมในการจัดการขยะติดเชื้อระดับต่ำ

การควบคุมคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity)

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยอาจารย์ที่ปรึกษาจำนวน 2 ท่าน นายแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเวชกรรมและป้องกันจำนวน 1 ท่าน และพยาบาลควบคุมโรคติดเชื้อในโรงพยาบาลพะเยา 2 ท่าน หลังจากผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม ให้มีความเหมาะสม ด้านเนื้อหาและครบถ้วน ตามวัตถุประสงค์ก่อนนำไปหาความเชื่อมั่นและนำไปใช้จริง

การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปทดสอบกับเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลจำนวน 30 ชุด เพื่อทดสอบความเข้าใจต่อข้อคำถาม คำตอบของแบบสอบถามความรู้ และแบบสอบถามพฤติกรรมในการจัดการขยะติดเชื้อ ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามความรู้และพฤติกรรมจัดการขยะติดเชื้อ เท่ากับ 0.70 และ 0.76 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับเชื่อถือได้

วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ผู้ศึกษานำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลพะเยา โรงพยาบาลแม่ใจ โรงพยาบาลดอกคำใต้ และโรงพยาบาลขุนเืองธรรมมิกราชจังหวัดพะเยา เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และขออนุญาตเก็บข้อมูล
2. หลังจากได้รับอนุมัติจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลทุกโรงพยาบาลมาแล้ว ผู้ศึกษาได้ประสานงานกับบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องทีละฉบับและให้คะแนนตามเกณฑ์เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์ SPSS 9.0 FOR WINDOWS (Statistical package for the social Sciences)

1. ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ และร้อยละ
2. ระดับความรู้เกี่ยวกับขยะติดเชื้อ อุปสรรค พฤติกรรมการจัดการขยะติดเชื้อของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลรัฐในจังหวัดพะเยา แจกแจงเป็นค่าความถี่และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้ตารางไขว้ (Crosstabs analysis) และค่าไคสแควร์ (Chi - Square test : χ^2 - test) ใช้สำหรับหาความแตกต่างของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้ในการจัดการขยะติดเชื้อ ปัญหาอุปสรรคในการจัดการขยะติดเชื้อ กับพฤติกรรมการจัดการขยะติดเชื้อของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลรัฐในจังหวัดพะเยา